

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33004
Nom	Psicologia de la discapacitat
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1202 - Grau Fisioteràpia	Facultat de Fisioteràpia	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1202 - Grau Fisioteràpia	4 - Psicologia	Formació Bàsica

RESUM

Aquesta assignatura se situa en el primer curs del grau en Fisioteràpia dins de la matèria "Psicologia". En ella es contemplen els temes i teories de la Psicologia Social que poden resultar rellevants per a analitzar i comprendre les dimensions psicosocials que comporta la discapacitat com a fenomen humà i social. Així mateix s'aborden aspectes relacionats amb la interacció social entre fisioterapeuta i pacient i entre el propi equip rehabilitador, ja que aquestes són importants per les seues implicacions en el procés terapèutic. En definitiva es pretén motivar als/es estudiants perquè coneguen els continguts bàsics de la Psicologia Social que siguen aplicables en la discapacitat física i en els diferents tipus d'interaccions que es produeixen entorn del tractament fisioteràpic. Aquest coneixement permetrà contribuir a la formació d'uns professionals qualificats per a les funcions que exigeix la societat.

CONEIXEMENTS PREVIS**Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No són necessaris requisits acadèmics previs

1202 - Grau Fisioteràpia

- Respectar els drets fonamentals i d'igualtat entre homes i dones.
- Reconèixer la diversitat, la multiculturalitat, els valors democràtics i la cultura de la pau.
- Reconèixer la igualtat d'oportunitats i l'accessibilitat de les persones amb discapacitat.
- Treballar en equip.
- Tenir capacitat d'organitzar i planificar el treball.
- Conèixer els factors psicològics i socials que influeixen en l'estat de salut/malaltia de l'individu, família i comunitat.
- Conèixer les teories de la comunicació i de les habilitats interpersonals.
- Conèixer els factors que intervenen en el treball en equip i en situacions de lideratge.
- Conèixer els canvis de conducta que es produeixen com a conseqüència de la intervenció de la fisioteràpia.
- Saber com afrontar l'estrès (controlar-se a si mateix i controlar l'entorn en situacions de tensió).
- Saber com motivar els altres.
- Comprendre els aspectes psicològics en la relació fisioterapeuta-pacient.

- Que els/es estudiants coneguen les aportacions que la Psicologia Social pot oferir als temes relacionats amb la salut, malaltia i discapacitat.
- Que els/es estudiants siguin conscients de la importància dels factors psicosocials en la pràctica de la fisioteràpia.
- Que els/es estudiants tinguin els coneixements necessaris per a poder abordar amb eficàcia les situacions que planteja la relació fisioterapeuta-pacient i la interacció amb altres professionals.
- Que els/es estudiants es familiaritzen amb les fonts d'informació psicològica respecte als problemes ocasionats per les situacions de malaltia i/o discapacitat.
- Que els/es estudiants adquirisquen les competències de l'assignatura.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Aspectes psicosocials de les discapacitats físiques

- Concepte i objecte de la Psicologia. Objectius de la Psicologia. Perspectives en Psicologia. Campos de la Psicologia. Desenvolupament històric. La Psicologia científica. Mètodes d'investigació. La Psicologia Social.
- La discapacitat: Diferents models per el tractament de la discapacitat. El concepte de discapacitat. Aspectes psicosocials de la fisioteràpia en la discapacitat.
- La Pèrdua: Introducció al concepte de dol i mort. Diagnòstic i avaluació. El procés d'intervenció en el dol.
- L'estrès i el seu afrontament: concepte d'estrès. Fonts d'estrès. Nivells d'estressors. Factors que determinen l'evolució d'un esdeveniment com estressant. La resposta a l'estrès. L'afrontament de l'estrès.

2. Aproximació psicosocial a la salut i la malaltia

- El concepte de salut: Aproximació històrica als conceptes de salut i malaltia. La Psicologia de la salut. Aspectes teòrics i estratègies d'intervenció per a la modificació de les conductes de salut.
- El compliment (adhesió) de les prescripcions terapèutiques: Plantejament del problema. Concepte i teories. Avaluació de l'adhesió. Factors associats a l'adhesió. Anàlisi funcional de l'adhesió. Estratègies per promoure l'adhesió.
- L'hospital i els aspectes psicosocials de l'hospitalització: Les organitzacions hospitalàries. Conseqüències de l'hospitalització. Acció psicosocial de l'hospital sobre el pacient. Formes de resposta del pacient davant l'hospitalització. Millora dels efectes de l'hospitalització.

3. Comunicació i relació entre personal sanitari i pacients

- Comunicació interpersonal: Concepte de comunicació i els seus elements. L'escola sistèmica. Tipus de comunicació. Problemes i barreres que dificulten la comunicació. La comunicació no verbal. Escolta activa. Habilitats per parlar en públic. Comunicació assertiva.
- Comunicació entre el personal sanitari i els pacients: Funcions i formes de la comunicació. Factors que influeixen en la comunicació. Millora de la comunicació entre personal sanitari i pacients.
- Tècniques d'avaluació i seguiment: L'observació. L'auto observació. El qüestionari. L'entrevista.

4. Processos psicosocials bàsics

- Actituds: Concepte. Components. Funcions.
- Estereotips: Definició d'estereotip. Relació entre estereotip, prejudici i discriminació. Qüestions controvertides en la conceptualització dels estereotips.
- Percepció social: Definició i tipus de percepció social. Factors que influeixen en la formació d'impressions.
- Processos d'atribució social: Com expliquem el comportament dels altres?. L'error fonamental d'atribució.

5. Aspectes laborals dels professionals sanitaris

- La síndrome d'estar cremat (burnout) en professionals de la salut: Fonts d'estrès ocupacional en el marc sanitari. Respostes a l'estrès ocupacional
- Processos grupals i treball en equip: Definició de grup. Característiques. Tipus de grups. Les funcions grupals. Estructura i dinàmica de grup. Grups i treball. Estratègies per promoure la productivitat grupal. Els equips de treball.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	40,00	100
Pràctiques en aula	20,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	2,00	0
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Estudi i treball autònom	25,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	15,00	0
Resolució de casos pràctics	8,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament-aprenentatge de la matèria, estarà emmarcada en la teoria cognitiu-constructivista de l'aprenentatge, que subratlla el paper essencialment actiu de l'estudiant. Aquest serà el protagonista del seu procés educatiu i tractarà de desenvolupar un aprenentatge significatiu basat en els coneixements previs. El professor actuarà de mediador i facilitador de l'aprenentatge utilitzant tècniques motivadores, de modelatge, la mayèutica, la introspecció i la resolució de problemes.

En concret es realitzaran els següents tipus d'activitats:

Classes teòriques. S'utilitzarà el mètode de la lliçó magistral participativa per a presentar els continguts de l'assignatura. Per a açò, cada sessió s'iniciarà amb un esquema dels continguts que es van a abordar, i es finalitzarà ressaltant els aspectes més rellevants contemplats. Es potenciarà la intervenció participativa dels estudiants.

Classes pràctiques. Es realitzaran diverses activitats consistents en: exercicis, anàlisi de casos clínics, simulacions, role playing, dinàmiques grupals i anàlisi de vídeos per tal d'aprofundir i practicar els conceptes que es presenten a les classes teòriques. Aquestes activitats seran tant individuals com grupals.

Sessions de tutories programades individualitzades i/o grupals per al seguiment adequat de les activitats formatives.

AVALUACIÓ

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Amigo, I., Fernández, C. y Pérez, M. (2009). Manual de Psicología de la Salud. Madrid: Pirámide.
- Catalán, D.J., Rocamora, E., Ruiz, E. (2006). Aspectos psicosociales de la fisioterapia en la discapacidad. *Fisioterapia* 2006; 28(1): 23-28.
- Guillen, C. y Guil, R. (1999). *Psicología del Trabajo para Relaciones Laborales*. Madrid: McGraw- Hill.
- Hogg, M.A. y Vaughan, G.M. (2010). *Psicología Social*. Madrid: Médica Panamericana.
- León, J.M. y Medina, S. (2002). *Psicología Social de la Salud : Fundamentos Teóricos y Metodológicos*. Sevilla: Comunicación Social, Ediciones y Publicaciones.
- Leon, J.M., Barriga, S. (1996). *Psicología Social una guía para el estudio*. Sevilla: Kronos.
- Llor, B., Abad, M.A.; García, M. y Nieto, J. (1995). *Ciencias Psicosociales aplicadas a la salud*. Madrid: MacGraw-Hill.
- Morales, J.F. y Huici, C. (Coordinadores). (2003). *Psicología Social*. Madrid: McGraw-Hill.
- Morrison, V. y Bennet, P. (2008). *Psicología de la Salud*. Madrid: Pearson Educación.
- Nomen, L. (2007). *El duelo y la muerte. Tratamiento de la pérdida*. Madrid: Pirámide.
- Rodríguez, B., Fernández A. (2002). Intervenciones sobre problemas relacionados con el duelo para profesionales de Atención Primaria (II): intervenciones desde Atención Primaria de salud. *MEDIFAM* Vol. 12 (276-284)
- Rodríguez-Marín, J. y Neipp, C. (2008). *Manual de Psicología Social de la Salud*. Madrid: Síntesis.
- Trechera-Herreros J.L. (2007). *Trabajar en equipo: talento y talante. Técnicas de dinámica de grupos*. Descleé de Brouwer.
- Van der Hofstadt, C. (2005). *El libro de las habilidades de comunicación*. Madrid: Diaz de Santos.

Complementàries

- Rueda, M.B. y León, A. (2003). *Estrategias de afrontamiento y proceso de adaptación a la lesión medular (Serie Estudios nº 10)*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.
- Leon, J.M.; Barriga, S.; Gomez, T.; Gómez, B. y Medina, S. (1998). *Psicología Social: Orientaciones Teóricas y Ejercicios Prácticos*. Madrid: MC Graw-Hill.

-
- Myers, D.J. (2005). *Psicología Social*. México: McGraw-Hill.
  - Palacios, A. y Bariffi, F. (2007). *La discapacidad como una cuestión de derechos humanos: Una aproximación a la Convención Internacional sobre los Derechos de las Personas con Discapacidad*. Ediciones Cinca. Colección telefónica accesible.
  - García González, J. (Coord.) (2016). *Competencias sociales en las relaciones interpersonales*. Madrid: Pirámide.
-

ESBORRANY